

4. ročník základných škôl

Ročníková téma: POZNÁVANIE NÁDEJE

Dieťa objavuje prostredníctvom viery rozmer nádeje. Táto v ňom prehĺbuje a rozvíja dôveru, ktorá mu umožňuje dôverovať sebe, ľuďom a Bohu. Nádej otvára dieťaťu dvere do sveta. Na jednej strane sa stáva nezávislé a na druhej pociťuje potrebu spoločenstva. Svoj spoločenský rozmer rozvíja v upevňovaní vzťahov medzi jednotlivcami, ale aj spoločenstvom. Potreba spoločenstva je veľmi silná, prejavuje sa túžbou začleniť sa. Uvedomuje si potrebu spoločenstva s ľuďmi a s Bohom. Učí sa počúvať druhých, učí sa zriekať pre iných. Dokáže vnímať dobro, ktoré ho presahuje, čím rozvíja pozitívny postoj k životu.

Ročníkový cieľ: Spoznávať dôvody kresťanskej nádeje. Oceniť potrebu nádeje pre osobný život. Formovať postoj nádeje ako základný predpoklad zmysluplného života.

Základné tematické okruhy sú:

1. téma: Cesta nádeje
2. téma: Biblia – slovo o nádeji
3. téma: Nádej presahujúca smrť
4. téma: Svedectvo nádeje
5. téma: Prameň nádeje

1. téma: CESTA NÁDEJE

dotácia hodín 4 hod s jednohodinovou časovou dotáciou/ 8 hod s dvojhodinovou časovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: jedinečnosť, budovanie vzťahov, nádej

Ciele témy

Kognitívny: Objaviť rozmer nádeje na ceste k sebe, k druhým, k svetu a k Bohu. *Vymenovať božské čnosti.*

Afektívny: Vnímať potrebu sebariadenia. Akceptovať vzájomnú spätosť s celým stvorenstvom. *Na príklade svätých vnímať potrebu božských čností.*

Psychomotorický: Formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických obrazov Božej blízkosti.

Obsahový štandard

Cesta k sebe – som jedinečný

Cesta k druhým (kamarátstvo, priateľstvo)

Cesta do sveta, v ktorom žijem (Noemova archa (Gn 6,18-20: zo všetkého živého, vezmi do archy...))

Cesta k Bohu (biblické obrazy Božej blízkosti)

Sofia a jej dcéry Viera, Nadežda a Ľubov, mučeníčky

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť čím je človek jedinečný
- reprodukovať biblický príbeh o Noemovej arche
- nájsť súvis medzi biblickým príbehom o Noemovej arche a zodpovedným prístupom k prírode
- vnímať Boha ako toho, ktorý zachraňuje
- objaviť rozmer nádeje na ceste k sebe, k druhým, k svetu a k Bohu
- objavovať zodpovednosť za prírodu a za rozvíjanie dôstojnosti ľudského života
- vnímať potrebu sebariadenia
- akceptovať vzájomnú spätosť s celým stvorenstvom
- formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických obrazov Božej blízkosti
- vymenovať božské čnosti a na príklade svätých vnímať ich potrebu.

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, zapája sa do diskusie, neskáče do reči
- je schopný sa stíšiť

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje jedinečnosť človeka

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si hodnotu seba samého a každého človeka už od jeho počatia, prijíma sám seba
- je schopný oceniť hodnotu kamarátstva

existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje duchovný rozmer človeka

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- oceňuje jedinečnosť človeka a rešpektuje ju v životných situáciách

Environmentálna výchova:

Žiak

- je schopný ekologického postoja – ochrany prírody

2. TÉMA: BIBLIA – SLOVO O NÁDEJI

dotácia hodín 8 hod s jednogodinovou časovou dotáciou/ 16 hod s dvojhodinovou časovou dotáciou

Kľúčové pojmy: Biblia, biblické posolstvo, posolstvo nádeje

Ciele témy

Kognitívny: Porozumieť základnému deleniu kresťanskej Biblie. Identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv. Na príklade biblických postáv objavovať prastarú ľudskú skúsenosť „mať smer“ ako základný predpoklad pre zmysel. Vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve ako obrazné príbehy približujúce Božie kráľovstvo a cestu k nemu. Interpretovať biblické príbehy o Ježišových uzdraveniach ako znaky Božieho kráľovstva a zachraňujúceho Božieho konania.

Afektívny: Vnímať Bibliu ako slovo nádeje v živote človeka a ľudstva.

Psychomotorický: Formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických postáv.

Obsahový štandard

Biblia kniha kníh

Odkrývanie nádeje v živote biblických postáv (sudca Gedeon, proroci Micheáš a Izaiáš – kmeň Jesseho)

Biblické posolstvo nádeje – príchod Mesiáša (Ján Krstiteľ, Panna Mária)

Ikona narodenia presvätej Bohorodičky / Ikona Jána Krstiteľa

Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo (podobenstvá o Božom kráľovstve)

Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo (Ježišove zázraky)

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať základné delenie kresťanskej Biblie
- reprodukovať biblický príbeh o povolání Gedeona
- jednoduchým spôsobom interpretovať biblické texty prorokov Micheáša (a ty Betlehem...) a Izaiáša – kmeň Jesseho, ako posolstvo nádeje
- interpretovať biblické príbehy o Jánovi Krstiteľovi a Panne Márii ako naplnenie očakávanej nádeje na príchod Vykupiteľa
- identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv
- na príklade biblických postáv objavovať prastarú ľudskú skúsenosť „mať smer“ ako základný predpoklad pre zmysel
- vnímať Bibliu ako slovo nádeje v živote človeka a ľudstva.
- formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických postáv
- vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve ako obrazné príbehy približujúce Božie kráľovstvo a cestu k nemu
- interpretovať biblické príbehy o Ježišových uzdraveniach ako znaky Božieho kráľovstva a znaky Božieho záchranného konania.
- *Opísať ikonu Narodenia presvätej Bohorodičky / ikonu Jána Krstiteľa*

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie
- rozumie reči podobenstiev
- je schopný sa stíšiť

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- objavuje potrebu učenia sa

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje krásu biblického posolstva pre svet

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si hodnotu biblických vzorov

existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje biblický rozmer nádeje

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- vie vyjadriť radosť zo života a osvojuje si pozitívny postoj k životu

3. TÉMA: NÁDEJ PRESAHUJÚCA SMRŤ

dotácia hodín 4 hod s jednododinovou časovou dotáciou/ 8 hod s dvojhodinovou časovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: strach, smrť, dôvera

Ciele témy

Kognitívny: Objaviť súvislosť medzi Ježišovou skúsenosťou s utrpením, smrťou,

zmŕtvychvstaním a kresťanskou nádejou presahujúcou smrť. Objaviť posolstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť. *Nájsť v liturgických textoch Paschy vyjadrenie nádeje.*

Afektívny: Vnímať skúsenosť s utrpením a bolesťou ako súčasť ľudského života. Vnímať *sväté tajomstvo spovede* a Eucharistie ako cestu od smrti k nádeji na večný život.

Psychomotorický: Reflektovať vlastnú skúsenosť s bolesťou. Rozvíjať postoj empatie k ľudskému utrpeniu.

Obsahový štandard

Skúsenosť strachu, dôvery a nádeje

Bože, kde si? (Jób)

Smrť a nádej (vzkriesenie Lazára); *Ikona vzkriesenia Lazára*

Ježiš – silnejší ako smrť; *nádej vo vybraných liturgických textoch Paschy*

Sväté tajomstvo pomazania chorých ako priestor nádeje v situácii, kde pozemská nádej už končí

Výkonový štandard

Žiak vie

- reflektovať svoj pohľad na ľudské utrpenie
- vnímať skúsenosť s utrpením a bolesťou ako súčasť ľudského života
- vie dať svoj pohľad na ľudské utrpenie do súvisu s biblickými textami o Jóbovi a kresťanským pohľadom na zmysel ľudského utrpenia v kontexte veľkonočných udalostí
- reprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára *s použitím ikony vzkriesenia Lazára*
- objaviť súvislosť medzi Ježišovou skúsenosťou s utrpením, smrťou, zmŕtvychvstaním a kresťanskou nádejou presahujúcou smrť
- objaviť posolstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť
- objaviť vo *svätom tajomstve spovede* a Eucharistie posolstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť
- z pohľadu kresťanskej nádeje vysvetliť vetu, že život je silnejší ako smrť
- rozvíjať postoj empatie k ľudskému utrpeniu
- je vnímavý pre existenciálnu skúsenosť so životom a smrťou a náboženskú hĺbku ktorú spoznáva v živote druhých ľudí a v liturgii
- *nájsť v liturgických textoch Paschy vyjadrenie nádeje.*

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- konfrontuje sa s osobnou skúsenosť strachu, dôvery a nádeje
- rozumie empatickej komunikácii

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- objavuje potrebu tvorivého učenia sa

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- objavuje kresťanské posolstvo úcty k trpiacemu a umierajúcemu človeku
- uvedomuje si zmysel ľudského utrpenia v kontexte veľkonočných udalostí

existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje kresťanské posolstvo nádeje presahujúcej smrť

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- je schopný vnímať smrť ako súčasť života a je otvorený pre kresťanské posolstvo nádeje

4. téma: SVEDECTVO NÁDEJE

dotácia hodín: 5 hod s jednohodinovou časovou dotáciou/ 10 hod s dvojhodinovou časovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: kresťania, kresťanské cirkvi

Ciele témy:

Kognitívny: Prostredníctvom modelových situácií zo života detí z rôznych cirkví, hľadať spoločné a rozdielne znaky s *Gréckokatolíckou* cirkvou. *Stručne charakterizovať gréckokatolícku cirkev.*

Afektívny: Vnímať svedectvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví. *Vnímať v živote svätých a blahoslavených svedectvo nádeje.*

Psychomotorický: Vytvoriť projekt so stručným prehľadom kresťanských cirkví pôsobiacich v našej krajine (regióne) a navrhnuť spoločnú angažovanosť pre dobro (sociálna oblasť).

Osvojovať

si postoj tolerancie, porozumenia a vzájomnej dôvery k ľuďom iných denominácií.

Obsahový štandard

Gréckokatolícka cirkev

Rôzne veže v jednom meste

Kresťanské cirkvi pôsobiace v našej krajine (regióne)

Miesta pre spoločné slávenie, prácu, a nasadzovanie za ľudské práva a pokoj s kresťanmi iných cirkví

Svätí a blahoslavení – svedkovia nádeje

Výkonový štandard

Žiak vie

- prostredníctvom modelových situácií zo života detí z rôznych cirkví, hľadať spoločné a rozdielne znaky s *Gréckokatolíckou* cirkvou
- vnímať svedectvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví
- vytvoriť projekt so stručným prehľadom kresťanských cirkví pôsobiacich v našej krajine (regióne) a navrhnuť spoločnú angažovanosť pre dobro (sociálna oblasť)
- osvojovať si postoj tolerancie, porozumenia a vzájomnej dôvery k ľuďom iných denominácií
- *stručne charakterizovať gréckokatolícku cirkev*
- *vnímať v živote svätých a blahoslavených svedectvo nádeje*

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie asertívnej komunikácii medzi jednotlivcami a kresťanskými spoločenstvami
- rozumie potrebe ekumenického dialógu
- osvojuje si vhodnú argumentáciu

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- objavuje potrebu tvorivého učenia sa

kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- hľadá spôsoby riešenia problému

kultúrne kompetencie:

Žiak

- váži si krásu kresťanských stavieb chrámov
- učí sa tolerancii

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- objavuje kresťanské posolstvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví

existenciálne kompetencie:

Žiak

- rozumie základným kresťanským životným postojom viery, nádeje a lásky, je pripravený angažovať sa pre ich rozvoj

Prierezové témy

Multikultúrna výchova

Žiak

- je schopný vnímať vo svojom okolí inakosť iných denominácií a je schopný prijať túto Skutočnosť

5. téma: PRAMEŇ NÁDEJE

dotácia hodín: 2 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 4 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: modlitba, Božia prítomnosť

Ciele témy

Kognitívny: Jednoduchým spôsobom zdôvodniť potrebu modlitby pre duchovný rozmer človeka. Na modelových situáciách objaviť nádej zo života viery. *Charakterizovať ikonu.*

Afektívny: Vnímať potrebu stíšenia. *Vysvetliť zmysel modlitby pred ikonou.*

Psychomotorický: Cvičením stíšenia a rozjímania vytvárať priestor pre stretnutie s Bohom v modlitbe. *Formovať prejavy úcty k ikonám.*

Obsahový štandard

Modlitba – život v Božej prítomnosti

Bože, si pri mne (Žalm 139)

Boh – stred kresťanského spoločenstva

Ikona – modlitba v obraze

Výkonový štandard

Žiak vie

- jednoduchým spôsobom zdôvodniť potrebu modlitby pre duchovný rozmer človeka
- na modelových situáciách objaviť nádej zo života viery
- vnímať potrebu stíšenia
- cvičením stíšenia a rozjímania vytvárať priestor pre stretnutie s Bohom v modlitbe
- *charakterizovať ikonu, vysvetliť zmysel modlitby pred ňou a formovať prejavy úcty k ikonám.*

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- je schopný sa stíšiť

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- buduje vzťah dôvery

existenciálne kompetencie:

Žiak

- rozvíja duchovné hodnoty
- rozumie základným druhom kresťanskej modlitby a základnému správaniu spojenému s Modlitbou

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- vníma svoj duchovný rozmer
- je vnímavý pre sústredenie, stíšenie a načúvanie

Kritéria hodnotenia

Na hodine náboženskej výchovy žiakov učiteľ nehodnotí známku. Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, výtvarných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov.

Medzipredmetové vzťahy

- Prírodoveda: človek, úcta k prírode a spätosť so stovrenstvom; ochrana prírody
- Vlastiveda: vzťahy;
- Etická výchova: zachovávanie všeobecných mravných noriem; realne vzory, stíšenie sa, úcta k iným náboženstvám/cirkvám, spoločenstvo, bolesť, utrpenie a smrť
- Slovenský jazyk: rozprávka; legenda; Sväte pismo
- Výtvarná výchova: ikona, umelecký obraz, umelecké historické slohy.